

Revirkartering av våtmarksfåglar 2021

Öjsjömyrarna, Jämtland

2021-10-27

Författaren har hela ansvaret för innehållet i denna rapport. Innehållet ska inte tolkas som Europeiska unionens eller EU-kommissionens officiella ståndpunkt.

The author has full responsibility for the content of this report. The content should not be interpreted as the official view of the European Commission or the European Union.

Författare

Ulla Falkdalen

Beställare

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Projektledare

Elin Götzmann

Omslag

Kronoparkmyren i Öjsjömyrarnas naturreservat 2021.

Foto: Ulla Falkdalen

Diarienummer hos Länsstyrelsen i Jämtlands län

512-8827-2021

Med bidrag från Europeiska unionens LIFE-program

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Metoder	6
Våtmarksinventering	6
Sjöinventering	7
Inventeringen 2021	8
Väder och andra förutsättningar	8
Resultat våtmarksinventeringen	9
Resultat sjöinventeringen	11
Diskussion	13
Källförteckning	14

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Jämtlands län har låtit inventera fåglar inom Öjsjömyrarnas naturreservat i Östersunds kommun. Inventeringarna gjordes i syfte att följa upp effekterna av de restaureringsåtgärder som gjordes i början av 2010-talet.

Under årets inventering registrerades 32 fågelrevir av 18 arter på de tre myrarna Kronoparkmyren, Ol-Pålsamyren och Storflon. De tre mest talrika arterna var trädpipärka, småspov och sävsparv. Ytterligare 23 arter noterades på myrarna men det kunde inte fastställas att dessa hade permanenta revir.

Vid Öjsjön noterades 46 fågelarter, varav 17 arter kunde bedömas ha häckande par. Det totala antalet revir bedömdes vara 30 - 37 revir.

Inledning

Den här rapporten sammanfattar resultaten av den inventering av fåglar som under försommaren 2021 genomfördes i Öjsjömyrarnas naturreservat inom ramen för projektet Grip on Life.

Inventeringen är en uppföljning av fågellivets utveckling i samband med de restaureringsåtgärder som genomfördes inom projektet Life to Ad(d)mire. Projektet arbetade med att återställa tidigare utdikade våtmarker. Diken pluggades igen för att höja myrarnas grundvattennivåer (fig 1).

Restaureringsåtgärderna genomfördes under perioden 2010–2015 på Kronoparkmyren och Ol-Pålsamyren. Storflon, som betraktas som referensområde har också inventerats, samt Öjsjön.

I rapporten för årets inventering görs ingen jämförelse med tidigare inventeringar.

Fig 1. Igenpluggat dike mellan Ol-Pålsamyren och Öjsjön Foto: Ulla Falkdalen

Metoder

Våtmarksinventering

Den inventeringsmetod som använts för myrarna Kronoparkmyren, Ol-Pålsamyren och Storflon (fig 2) finns närmare beskriven i Naturvårdsverkets handledning Fåglar: förenklad revirkartering för våtmark, version 1:1 2012-05-21. Den går i korthet ut på att genom upprepade besök under häckningstiden i maj–juni bestämma antalet revir av olika arter som är knutna till myren. De olika myrarna genomströvas i lugnt tempo och varje fågelobservation förs in på en karta tillsammans med information om fågelns beteende (till exempel om den sjunger, beter sig oroligt eller om ett bo påträffas). När alla besök genomförts kan resultatet utvärderas och antalet revir fastställas.

Under årets inventering har tre besök gjorts i varje undersökningsområde istället för fyra besök, som handledningen rekommenderar.

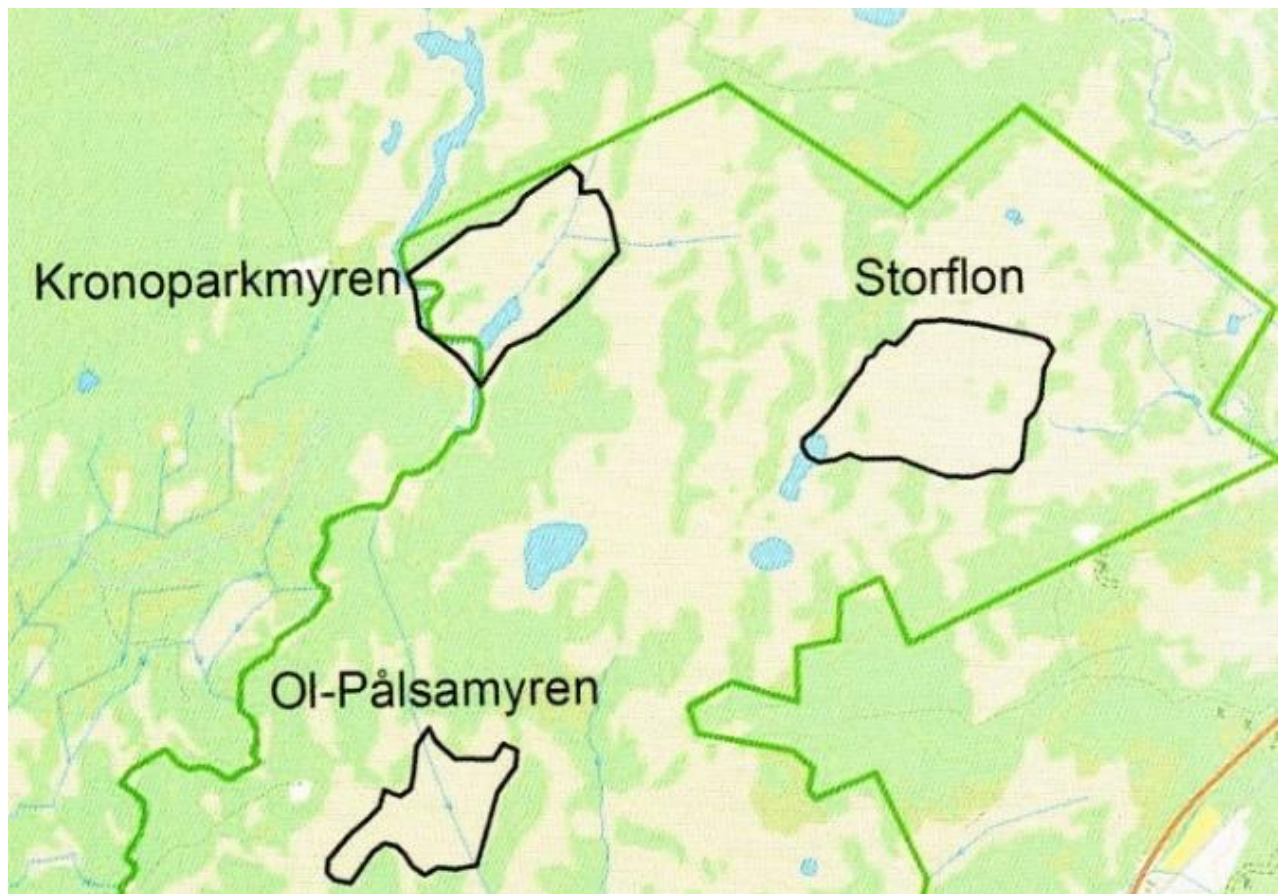

Fig 2. Inventerade myrar markerade med svart linje.

Sjöinventering

Öjsjön (fig 3) har inventerats med den metod för inventering av häckande fåglar avsnitt 1.1 i Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda fåglar (version 2 4.0). Tre besök har gjorts under 2021 och inventeringen har skett runt hela sjön och även omfattat stränder och våtmark i direkt anslutning till sjön.

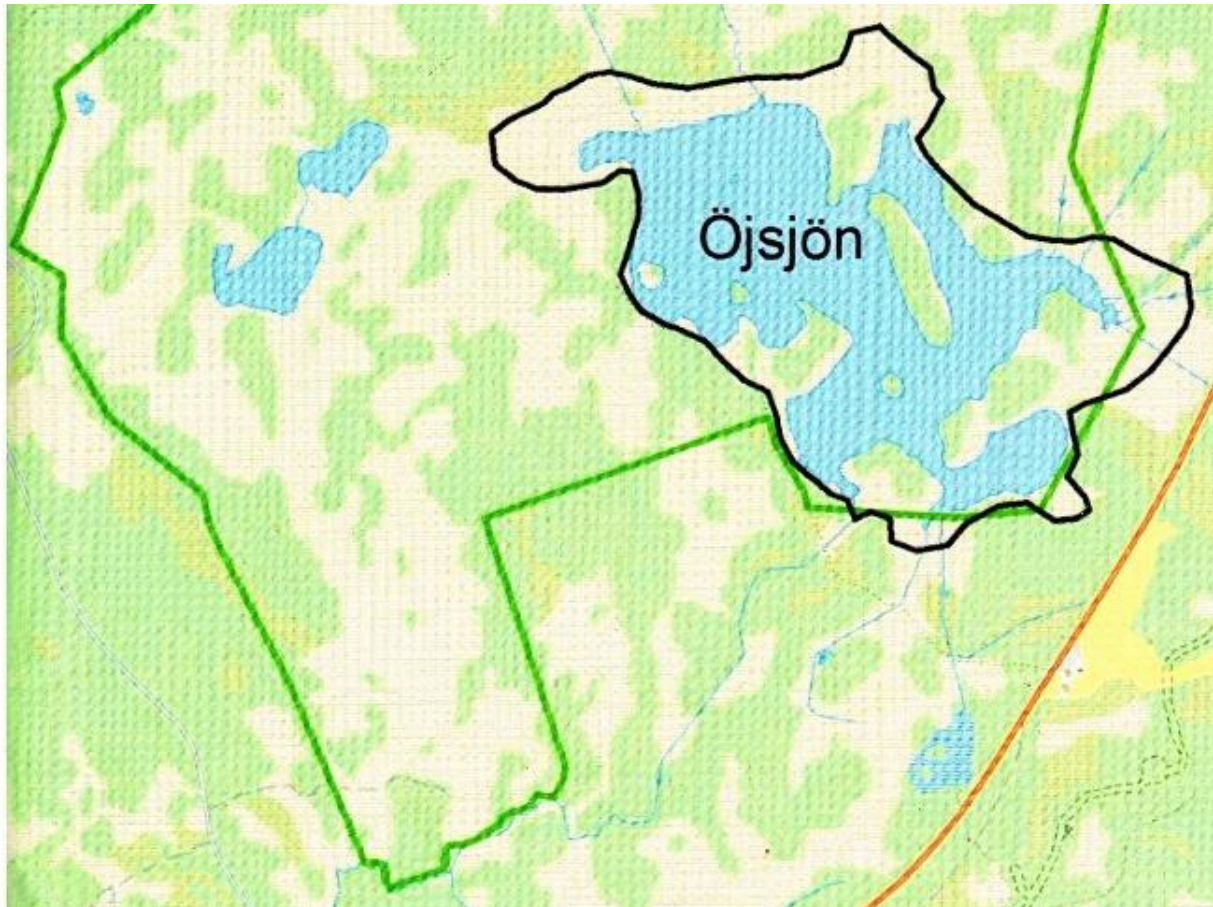

Fig- 3. Inventeringsområde för Öjsjön, markerat med svart linje.

Inventeringen 2021

Väder och andra förutsättningar

Samtliga inventeringar genomfördes under dagar med fint väder, med växlande molnighet och uppehållsväder. Våren och snösmältningen var sen, så inventeringarna påbörjades först den 20 och 22 maj. Temperaturen låg då mellan 6 och 10 grader. 8 och 10 juni hade temperaturen ökat till 10 - 18 grader. Sista besöken gjordes 23 och 25 juni med temperaturer mellan 14 - 20 grader.

Framkomligheten på Kronoparkmyren har blivit lite besvärligare eftersom området blivit betydligt blötare efter restaureringen, men det var ändå möjligt att ta sig fram och inventera hela området. Norr om Öjsjön blev det nödvändigt att vada, där det tidigare år varit möjligt att gå med gummistövlar (fig 4).

Fig 4. Grönben i översvämmat område norr om Öjsjön. Foto: Ulla Falkdalen

Resultat våtmarksinventeringen

Efter utvärdering av de tre besöken bedömdes det totala antalet revir på de tre myrarna vara 32 av 18 olika arter (tabell 1).

På Kronoparkmyren noterades 12 revir, Ol-Pålsamyren hyste 7 revir och Storflon 13 revir. De mest talrika arterna var trädpipärka med fem revir samt sävspurv och småspov med fyra revir vardera. Ytterligare 23 arter noterades på myrarna men det kunde inte fastställas att dessa hade permanenta revir (tabell 2).

Tabell 1. Antal revir av våtmarksfåglar per art på tre myrområden i Öjsjömyrarnas naturreservat 2021. Teckenförklaring +/++ = ströobservation/-er utan indikation på häckning. → = förbiflygande. * = sjungande vid enstaka tillfälle.

Art	Kronoparkmyren	Ol-Pålsamyren	Storflon	Summa
Buskskvätta	+	1		1
Enkelbeckasin	1	1		2
Fiskmå			1	1
Gluttsnäppa	1		1	2
Grå flugsnappare	++	1	*	1
Grönbena	1			1
Gulärta	1			1
Knipa	1		1	2
Rödstjärt	1	1	+	2
Småspov	1		3	4
Storspov			1	1
Svarthakedopping			1	1
Sävspurv	2	1	1	4
Tofsvipa			1	1
Trana	1	++		1
Trädpipärka	1	1	3	5
Videsparv		1		1
Vigg	1		++	1
	12	7	13	32

Tabell 2. Övriga observationer under inventeringarna på myrarna Kronoparkmyren, Ol-Pålsamyren och Storflon i Öjsjömyrarnas naturreservat 2021. Teckenförklaring +/++ = ströobservation/-er utan indikation på häckning. → = förbiflygande. * = sjungande vid enstaka tillfälle.

Art	Kronoparkmyren	Ol-Pålsamyren	Storflon
Bergfink	++	++	+
Björktrast			+
Bofink	++		++
Dalripa			+
Dubbeltrast		+	
Gransångare		+	
Gräsand	+		
Grönsiska	→	+	
Gök		+	
Korp			+
Kråka		++	+
Lövsångare	++	++	+
Ringduva		→	
Rödvingetrast	++	++	+
Skogssnäppa	*	→	*
Stenskvätta	+		
Storskrake	+		
Större hackspett	+		
Sädesärla	+		
Talgoxe	++	++	*
Talltita	++		*
Tretåig hackspett	+		
Taltrast		++	

Fig 5. Småspoven är en av de mest talrika arterna på Storflon. Foto: Ulla Falkdalen

Resultat sjöinventeringen

Under 2021 gjordes tre besök vid Öjsjön. Förutom rena sjöfåglar noterades även arter som sågs eller hördes i myrområden i sjöns omedelbara närhet.

Öjsjön är både häckningslokal och rastlokal. Antalet noterade fågelarter var 46, varav 17 arter kunde bedömas ha häckande par. Det totala antalet revir bedömdes vara 30 - 37 revir. De vanligaste skogsarterna har noterats men inte räknats in i resultatet (tabell 3).

De mest talrika arterna vid Öjsjön var sävspurv med 5 par, vigg 2 - 4 par, trädpiplärka 3 par och storspov 2 - 3 par. Vid ett tillfälle sågs 12 svärter, men då de inte hittades vid de andra två besöken har de inte kunnat bedömas som häckande. Det sågs även en flock med 9 kanadagäss som rastade i sjön.

Tabell 3. Uppskattat antal revir/par vid Öjsjön 2021. Teckenförklaring +/++ = ströobservation/-er utan indikation på häckning. → = förbiflygande. * = sjungande vid enstaka tillfälle.

Art	Öjsjön
Bergfink	+
Bläsand	1
Bofink	++
Domherre	+
Drillsnäppa	1

Enkelbeckasin	2
Fiskmåås	2
Gluttsnäppa	1 - 2
Gransångare	*
Grå flugsnappare	++
Gräsand	2
Grönbena	2
Grönsiska	+
Gulärla	*
Hussvala	+
Järnsparv	+
Kanadagås	+
Korp	+
Kungsfågel	++
Kungsörn	+
Kricka	+
Kråka	+
Ladusvala	+
Lövsångare	*
Morkulla	+
Ormvråk	+
Orre	+
Rödhake	*
Rödstjärt	+
Rödvingetrast	++
Silvertärna	1
Spillkråka	*
Storlom	1
Storskrake	1 - 2
Storspov	2 - 3
Svartvit flugsnappare	1
Svärta	++
Sångsvan	+
Sävparv	5
Talgoxe	*
Talltita	+
Taltrast	*
Tofsvipa	2
Trana	1 - 3
Trädpiplärka	3
Vigg	2 - 4

Diskussion

Öjsjömyrarnas naturreservat har ett mosaikartat landskap med tjärnar, olika typer av myrar, sumpskogar och fastmarksholmar med naturskog. Variationsrikedomen ger goda förutsättningar för både våtmarksfåglar och skogsfåglar. Den genomförda restaureringen med igenläggning av diken bör på sikt gynna våtmarksfåglarna som förväntas öka i antal. Någon jämförelse med tidigare inventeringsresultat är ännu inte gjord, men terrängen upplevdes under 2021 som blötare både på Ol-Pålsamyren och vid Öjsjön.

Ol-Pålsamyren är trots restaureringsåtgärder fortfarande en ganska torr myr. Den saknar gölar och lockar inte så många fågelarter. Där finns också en hel del träd som är bra utsiktsplatser för kråkor som kan predera på vadarägg. På myren sågs även tranor som kan plundra bon hos markhäckande fåglar. I utkanten av Ol-Pålsamyren trivs dock den sällsynta videsparven i sumpskogsmiljön.

Att tre besök gjorts under våtmarksinventeringen i stället för rekommenderade fyra besök kan medföra att antalet revir underskattats något. Exempelvis missades häckningar av svärta och storskrake som andra besökare vid Öjsjön senare observerade ungkullar av. Det rapporterades på Artportalen en kull av vardera arten i juli månad. Att det inte går att se hela Öjsjön från en punkt är också en försvårande omständighet. Trots att man går runt hela sjön kan man missa några änder som förflyttar sig och lägger sig bakom holmar och landtungor.

Tidsperioden för inventeringarna spelar också roll, särskilt gällande andfåglar. Öjsjön besöks under vår- och höstflyttning av många rastande fåglar. Under årets inventeringsdagar uppträdde det dock inga större flockar som rastade. Bortsett från de tillfälligt observerade kanadagässen och en del svärter antas de flesta arter ha hört hemma området.

Källförteckning

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Öjsjömyrarna

<https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/besoksmal/naturreservat/ojsjomyrarna.html>
(hämtad 2021-10-06)

Naturvårdsverket. Fåglar: Förenklad revirkartering för våtmark. 2021-05-21

<https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/miljoovervakning/handledning/undersokningstyper/fagelrevirkartvatmark-2012-05-21.pdf> (hämtad 2021-10-06)

Naturvårdsverket. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda fåglar (version 2 4.0)

Havs
och Vatten
myndigheten

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Med bidrag från Europeiska unionens LIFE-program